

A körzeti megbízotti szolgálat története 3. A rendszerváltozástól¹

History of the Neighbourhood Police Officers' Service 3. From political transition

---

Tihanyi Miklós

Dr. PhD, egyetemi docens,
rendőr őrnagy, rendőrségi tanácsos
Nemzeti Közszerológiai Egyetem,
Rendészettudományi Kar
tihanyi.miklos@uni-nke.hu

Papp Dávid

mesteroktató, rendőr őrnagy
Nemzeti Közszerológiai Egyetem,
Rendészettudományi Kar
papp.david@uni-nke.hu

Absztrakt¹

Cél: A körzeti megbízotti szolgálat történetét feldolgozó cikksorozat utolsó eleme a rendszerváltozástól eltelt időszakot vizsgálja. A cikk célja annak vizsgálata, hogy a rendszerváltozás óta eltelt időszak demokratizálódási folyamatai milyen módon hatottak e szolgálati formára.

Módszertan: Elsősorban a lakossággal és a helyi önkormányzatokkal való viszony, valamint a bűnügyi szolgálati feladatok mint indikációk mentén vizsgáljuk a tárgyalt időszakot. Eredményeinket a korabeli szakirodalom és a normatív rendelkezések összevetésével állapítottuk meg. Ezen kívül támaszkodtunk saját megfigyeléseinkre is.

Megállapítások: Eredményeinkből megállapítható, hogy a szolgálati forma 1978-ra elérte e cikk megírásakor is meglévő formáját. A lakossággal és a helyi politikummal való kapcsolattartás azonban a rendszerváltozás idejétől kezdve egyre inkább háttérbe szorul. Ugyanez mondható el a bűnügyi szolgálati feladatokról is, és általában véve a körzeti megbízotti szolgálatra jellemző komplexitásról is.

Érték: Megállapításaink alapján szükségesnek látszik a szolgálati forma reformja, máskülönben a léte is megkérdőjelezhetővé válik.

Kulcsszavak: rendszerváltozás, önkormányzatokkal való kapcsolat, közösségi rendészet, rendőrség a lakosság szolgálatában, körzeti megbízottak bűnügyi munkája

---

1 A tanulmány első része a Belügyi Szemle 2022/3. számában, a második része a 2022/4. számában jelent meg.

Absract

Target: The last element of the series of articles dealing with the history of the local officer service examines the period since the regime change. The aim of this article is to investigate how the democratization processes in the period since the change of regime have affected this form of service.

Methodology: We examine the period under discussion primarily in relation to the population and local governments and the tasks of the criminal service as indications. We established our results by comparing the contemporary literature and normative provisions. We also relied on our own observations.

Findings: From our results, it can be concluded that by 1978 the form of service had reached its existing form at the time of writing this article. However, contact with the population and local politicians has been increasingly relegated to the background since the time of the regime change. The same can be said for criminal service tasks and, in general, for the complexity of local police service.

Value: Based on our findings, it seems necessary to reform the form of service otherwise, its existence will become questionable.

Keywords: political transition, connection with local government, community policing, police in the service of the population, criminal work of local police officers

Bevezetés

A körzeti megbízotti szolgálat rövid történetének áttekintésében elérkeztünk a rendszerváltozás idejéhez. E politikai fordulat hatásai alól a rendőrség sem tudta magát kivonni. Igaz ugyan, hogy a politikai kitétség szolgálati területenként változó mértékű volt (Finszter, 1990), de a rendőrség minden területét érintette. Példaként említhető, hogy az ekkor hatályban lévő 1978. évi kmb szabályzat² alapján pártiskolát kellett végezniük a körzeti megbízottaknak. Jóllehet ez inkább a politikai nevelés eszköze volt, de kontrollmechanizmusnak sem volt utolsó. A rendszerváltozás 1989–1990 fordulóján viszonylag gyors ütemben lezajlott. Legalábbis közjogi értelemben. Ugyanakkor a demokratizálódási folyamatok ennél lényegesen több időt vettek/vesznek igénybe. A rendszerváltozás a rendőrség számára azt az ígéretet hordozta, hogy a rendőrség és a rendészet egésze a jog uralma alá kerül, visszatér természetes közegébe,

---

2 A Magyar Népköztárság Belügyminiszterének 2/1978. számú parancsa a körzeti megbízotti szabályzat kiadásáról.

a civil közigazgatásba, és erőszakszervezetből a közbiztonság szolgáltatójává lép elő (Finszter, 2012). Ami a rendőrséget illeti, a rendszerváltozás elhözött bizonyos közjogi fordulatot, de ez messze elmaradt attól, amit az újraelődő rendészettudomány a „három DE” kifejezéssel jellemezett. Ez a kívánalom a demilitarizációt, a decentralizációt és a depolitizációt zászlajára tűző közjogi és szemléletbeli rendszerváltozást fejezte ki (Kozáry, 2007). A szervezet működési mechanizmusai, belső viszonyai, a társadalmi környezettel meglévő valóságos viszonya, tehát mindaz, ami a közjog szabályozási keretein kívül esik, úgyszintén rendszerváltozásra szorult.

A rendőrség monolit szervezete a külső ingerekre kevésbé érzékeny, a változásoknak roppant mód ellenálló (Korinek, 1992), ezért a belső demokratizálódási folyamatok ideje jóval túlnyúlik a rendszerváltozás közjogi értelemben vett idején. E belső folyamatok egyik legjobb indikátora a körzeti megbízotti szolgálat, mert tevékenységében ötvöződik a bűnügyi szolgálat és a rendészeti feladatok ellátása, tehát leképeződik benne mindaz, amit a rendőrség kettős természetéről tartunk, amelynek révén egyrészt rendészeti igazgatási feladatokat, másrészt a büntető igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó feladatokat lát el. Ha elfogadjuk azt, hogy mindezek mellett e szolgálati formával szembeni legfőbb elvárás a lakossággal való kapcsolattartás, akkor okvetlenül adódik a következtetés, hogy ennek a funkciónak a szabályozása, és még inkább a tényleges megvalósulása indikátorként mutatja meg a rendőrség társadalomhoz való viszonyulását.

Az elnyomásra épülő állami berendezkedés pusztán információforrást látott a helyi lakosságban, ennek megfelelően a kapcsolat igen egyoldalú volt. A demokrácia rendőrsége pedig nem az elnyomás, hanem a rendfenntartás eszköze. Ez pedig elképzelhetetlen az állam szabad polgáraival való együttműködés nélkül. Tehát a lakossággal való kapcsolattartás elvei, módjai, technikái jól mutatják a rendőrség saját önértelmezését, amely az államhatalommal és a lakossággal való kapcsolatát is jellemzi. Lehet azt mondani, hogy a rendőrség megfelel a jogállami demokrácia igényeinek, ha azonban a lakosságra nem partnerként, hanem eszközként, vagy rosszabb esetben ellenségként tekint, akkor ennek a megállapításnak nincs valóságtartalma, legfeljebb csak felszínes máz, amely elfedi a valós működés antidemokratikus vonásait.

A kérdés tehát az, hogy a rendszerváltozás politikai átmenete és az ekkoriban meghirdetett demokratikus jogállami rendszet hogyan tükröződik vissza a lakossággal szoros kapcsolatban lévő körzeti megbízotti szolgálat bűnügyi és rendészeti feladataiban.

Rendszerváltozás a körzeti megbízotti szolgálat és a lakosság kapcsolatában?

Témánk szempontjából annak van jelentősége, hogy a demokratikus jogállam rendőrségének az a szolgálati formája, amelynek a kezdetektől fogva deklarált célja a lakossággal való kapcsolattartás, miként fejezi ki a jogállami rendészetrel szemben megfogalmazott követelményeket. Ugyanis valójában ez a rendőrség belső szervezeti kérdése. Ilyenként pedig a közjog terrénumán kívül esik. Tehát az a kérdés fogalmazható meg, hogy a közjogi értelemben lefolyt rendszerváltozás milyen lenyomatot hagyott a rendőrség belső szervezetén, s ezen belül is a lakossággal szoros kapcsolatban lévő körzeti megbízotti szolgálaton? Két szempontból tartjuk érdemesnek megközelíteni a kérdéseket. Egyik, hogy milyen attitűd jellemzi a körzeti megbízott és a lakosság kapcsolatát. A másik pedig, hogy érvényesül-e valamilyen társadalmi kontroll a helyi rendőrök felett.

A rendszerváltozás idejétől 1998-ig terjedő időszak „közrendvédelem-politikáit” Magyar Gábor elemzi kitűnő írásában (Magyar, 1998). Ebből megállapítható, hogy a fiatal magyar demokrácia a rendőrséggel szemben legfeljebb az általánosság szintjén lévő elvárásokat fogalmazott meg. Így például, hogy legyen erős, határozott, ugyanakkor polgárbarát; tartsa fenn a rendet, ugyanakkor biztosítsa a jogok szabad gyakorlását. Ezek ugyan jogos elvárások, de oly annyira absztrakt megfogalmazásúak, hogy ezekkel a politika lényegében magára hagyta a demokrácia formálódó rendőrségét. Jelzik ezt az olyan kulcsfontosságú pillanatok, mint a taxis blokád, az 1992. október 23-ai megemlékezés, vagy éppen a METÉSZ tüntetés, ahol a rendőrség politikai szerepvállalásra kényszerült.

Jól jellemzi a rendszerváltozás körüli bizonytalanságot, illetve a reformok lehetőségének érzését a körzeti megbízotti szolgálat útkeresése is. A szakirodalomban számos elképzelés, koncepció látott napvilágot. Volt olyan, aki a helyi közösségnek felelős, választott körzeti megbízotti rendszert tartott kívánatosnak (Tóth, 1990). Más elképzelés szerint nyomozókból és járőrökből álló rendőrállomások felállítására volt szükség, ahol a körzeti megbízottak munkája valójában mellőzhető.³ Megint mások az alig néhány hónappal később megszűnő önkéntes rendőrök szervezésében, további fejlesztésében szántak komoly szerepet a körzeti megbízottaknak (Sikló, 1990b). Megint más vélemény szerint a lakosság és a rendőrség kapcsolatában kulcskérdés, hogy a lakosság ismerje a körzet rendőreit, azaz a rendőr anonimitását meg kell szüntetni. Ennek érdekében pedig érdemes fontolóra venni a körzeti megbízotti

---

3 Párbeszéd Debrecen bűnügyi helyzetéről Rácsay Lajossal.

körzetek oly módon történő átalakítását, hogy kevesebb lakos jusson egy-egy körzetbe (Kertész, 1990).

A rendszerváltozást megelőző időszakban a rendőrség és a helyi lakosság között kapcsolatot tartó körzeti megbízottak viszonyát nem a partneri kapcsolat jellemezte. A körzeti megbízottak elsősorban információforrásként tekintettek a helyi lakosságra, azon belül is különösen a velük együttműködőkre. Az állampolgárok a rendőrség kiszolgálói, jobb esetben segítői voltak a közbiztonság megővésében, ám a rendőrség és maguk a körzeti megbízottak szinte semmilyen felelősséggel nem tartoztak a lakosság felé. A rendszerváltozásig hatályban lévő 1978. évi kmb szabályzat ezt így fogalmazta meg: „*Alapvető feladata (ti. a kmb-nek megjegyzés szerzőktől): a helyi lakossággal való kapcsolat erősítése és fejlesztése; az önkéntes társadalmi segítőik és az állampolgárok bevonása az állam- és közbiztonság védelmébe.*”⁴

A rendőrségi törvény elfogadásakor egyik deklarált célkitűzés volt a rendőrség és az állampolgár új típusú viszonyának kialakítása. A jogalkotás a korábbi politikai, hatalmi típusú működésről a rendőri tevékenység közszolgálati jellegére helyezte a hangsúlyt. A törvény indokolása szerint a rendőri működés eredményességének alapvető feltétele a társadalom tagjaival és különböző szerveivel való aktív, együttműködésre épülő kapcsolat kialakítása és fenntartása. E követelményt mint működési alapelvet fogalmazta meg a rendőrségi törvény, amikor a lakossággal, annak önvédelmi jellegű szerveződéseivel, a különböző típusú állami szervekkel és az önkormányzatokkal való együttműködésről rendelkezik.⁵ Ezt a szellemiséget tükrözte a rendszerváltozást követően 1995-ben kiadott körzeti megbízotti szabályzat (továbbiakban: 1995. évi kmb szabályzat): „*A körzeti megbízotti szolgálat a rendőrség közrendvédelmi szolgálati ágának egyik szolgálati formája. Alapvető célja [...] a rendőrség állandó, közvetlen kapcsolatának kialakítása és fenntartása az állampolgárokkal, a települési önkormányzatokkal, a helyi lakossági-, társadalmi- és gazdálkodó szervezetekkel.*”⁶

Az a rendőrség, amelyik komolyan veszi a demokratikus átalakulás által támasztott követelmények teljesítését, az valóban törekszik a partneri kapcsolat kialakítására. Azonban sem a kapcsolattartás formáiban, sem annak valós tartalmában nem állt be lényegi változás. A rendőrök oldaláról nézve alapvetően háromféle szerepfelfogást különböztethetünk meg: a bűnözés elleni háború, a rendfenntartás, végül pedig a szolgáltatás (Krémer, Molnár, Szakács & Valcsicsák, 2010). A rendőrség esetében nem beszélhetünk egységesen érvényesülő értékrendről.

4 1978. évi kmb szabályzat 44. pont

5 1994. évi XXIV. törvény a Rendőrségről indokolása a 2. §-hoz.

6 11/1995. (VIII. 30.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság rendőrségének körzeti megbízotti szabályzatáról I. fejezet, 1. pont.

Ezzel ellenkezőleg, ambivalens módon érvényesül benne az uralkodó és a szolgáltató jelleg (Krémer, 2003). A körzeti megbízottaktól éppen azt vártuk el, hogy a szolgáltató rendőrség értékeit juttatják kifejezésre. Illuzórikus elvárás lett volna a represszív rendészetből a szolgáltató rendészetbe történő 180 fokos fordulat gyors, egységes végrehajtása. Az természetes, hogy a rendőri állományt, amelyik alapvetően represszióra szocializálódott, nem lehetett kicserélni. Ugyanakkor az is természetes, hogy a szocializmus rendőrsége csak jókora rendőrségi reform után lett volna képes gyors és demokratikus fordulat végrehajtására. Az e reformra lehetőséget nyújtó történelmi pillanatot azonban a rendőrség elmulasztotta. A rendszerváltozás után változatlanul hagyott bűnügyi és közrendvédelmi struktúrával rendelkező rendőrség hogy is lett volna képes gyors demokratikus fordulatot végrehajtani? A korábban hívószónak számító önkormányzati rendőrség kialakítása nem ment végbe, s mára már a szakmai párbeszédok asztalairól is lekerült ez a koncepció. Az önkormányzati rendészeti szervek kialakításával és megerősödésével már időszerűtlenné is vált a kérdés. A körzeti megbízotti szolgálat pedig abba a helyzetbe került, hogy egyszerre kérték rajta számon a közösségben végzett szolgálatot és a közrendvédelmi szolgálati ágat jellemző represszív intézkedéseket. E két funkció azonban nehezen összeegyeztethető.

A demokratizálódás egyik lényeges eleme a rendőrség működésének átláthatósága, társadalmi kontrollja, melynek egyik összetevője a helyi közösségnek való felelősség. A helyi, illetve területi rendőri szervek esetében ez a jogi szabályozás szintjén megvalósult a rendőrségi törvényben előírt beszámolási kötelezettséggel, észrevételezési joggal. A mélyebb összefüggések feltárása messzire vezetne ennek az írásnak a kitűzött céljaitól, de két megjegyzés idekívánkozik. Egyik, hogy a rendszerváltozás előtt a tanácsai szervezetnek, illetve a végrehajtó bizottságoknak roppant hasonló jogosultságai voltak. A másik megjegyzés arra vonatkozik, hogy az önkormányzatoknak a rendőrséget érintő jogosultságai valójában formálisak. Az éves beszámoló el nem fogadása leginkább politikai aktus, minthogy a képviselő-testület tényleges módon politikai döntéshozó testület.

E cikk keretei között inkább azt kell vizsgálni, hogy a helyi rendőr (körzeti megbízott) és a helyi önkormányzat között milyen kapcsolat mutatható ki. Az 1995. évi kmb szabályzat ide vonatkozó rendelkezései látszólag igen sokrétű kapcsolatot írnak le.

A kapcsolatrendszer alapvetése az volt, hogy „*A települési önkormányzat és a körzeti megbízott harmonikus együttműködése meghatározó jelentőségű.*”⁷ Ép-

---

7 11/1995. (VIII. 30.) ORFK utasítás Magyar Köztársaság rendőrségének körzeti megbízotti szabályzatról I. fejezet, 8 pont.

pen ezért a szabályzat hangsúlyossá tette a képviselő-testület, a polgármester, a jegyző és a körzeti megbízott együttműködését, kapcsolatát. Ennek jegyében a polgármesterek – legalábbis a szabályozás szintjén – meghatározó szereppel bírtak a körzeti megbízotti struktúra kialakításában. Ki kell kérni véleményüket többek között a körzeti megbízotti szolgálatot ellátók számának, székhelyeinek, csoportok létrehozásának, megszüntetésének kérdésében. A rendőrkapitányság vagy a rendőrőrs székhelyén nem volt kötelezően előírt kmb szolgálat megszervezése, de lakossági, illetőleg önkormányzati kezdeményezésre szervezhető volt a fővárosban, illetve rendőrkapitányság vagy rendőrőrs székhelyén is.⁸ Valójában azonban a rendőrség az ország valamennyi településén körzeti megbízotti szolgálatot szervezett anélkül, hogy felmérték volna a lakosság vagy az önkormányzat igényeit. Ugyanakkor kampánytéma volt ekkoriban a közbiztonság. És melyik polgármester ne akart volna a településén legalább egy körzeti megbízottat?

Az 1995. évi szabályzat látszólag roppant komoly szerepet szánt a kmb szolgálat működésében a települések polgármestereinek. Ugyanis a település polgármesterének véleményét előzetesen ki kellett kérni a körzeti megbízotti szolgálatot ellátók számának, székhelyeinek, csoportok létrehozásának, megszüntetésének kérdésében, a körzeti megbízott kinevezéséről, felmentéséről (kivéve a fegyelmi úton való elbocsátás vagy alacsonyabb beosztásba helyezés eseteit), valamint a körzeti megbízott kétévenkénti átfogó ellenőrzése alkalmával, munkájának értékeléséhez.⁹

Azt hihetnénk, hogy mindez roppant nagy előrelépést jelent. Ugyanakkor, ha figyelembe vesszük, hogy az 1978. évi kmb szabályzat szerint a körzeti megbízott tanácskozási joggal részt vett a tanácsüléseken vagy a végrehajtó bizottság ülésein, a kmb csoport vezető pedig beszámolt a tanácsülésen a csoport munkájáról, akkor máris nem tűnik akkora fejlődésnek.¹⁰ Sőt, valójában a helyi közösség politikai döntéshozó testülete és a helyi rendőr közötti kapcsolattartás elemei és intenzitása erősen csökkentek. Korabeli írások azt tükrözik, hogy a tanácsok igen gyakran éltek a körzeti megbízottakat érintő jogaikkal (Felkai, 1990). Igaz ugyan, hogy az említett szervezeteknek – jogállami demokratikus berendezkedés híján – vajmi kevés közük volt a helyi demokráciához, de funkcióját tekintve – legalábbis részben – a tanács mégiscsak helyi közügyekben járt el, épp úgy, mint később a helyi demokráciát megtestesítő önkormányzatok.

Elképzelhető olyan értelmezés, amely szerint a depolitizálás jegyében került távolabb egymástól a helyi politika és a helyi rendőr. Ha ezt az értelmezési

---

8 1995. évi kmb szabályzat I. fejezet, 2. pont.

9 1995. évi kmb szabályzat 8. pont.

10 1978. évi kmb szabályzat 19., illetve 27. pontja.

lehetőséget elfogadnánk, abban az esetben azt kellene megállapítani, hogy a jogalkotó erősen félreértelmezte a depolitizálás céljait. E kifejezés ugyanis nem arra utal, hogy a rendőrség ne tartozzon számot adni munkájáról a politikum előtt, hanem azt fejezi ki, hogy a rendőrség nem lehet politikailag motivált, irányításában, vezetésében nem a politika, hanem a szakigazgatás szabályainak kell érvényesülni. A rendőrség az államigazgatási szervezetrendszer részeként a mindenkori politika által befolyásolt módon működik (Balla, 2017). A depolitizálás nem jelentheti reálisan a politika és a rendőrség teljes szétválasztását. Azt viszont igen, hogy a rendőrség irányítása szakigazgatási irányítás, ne pedig politikai irányítás legyen. Ez lényegét tekintve a rendőrséget irányító politikum önkorlátozását jelenti. Ennek elvei, garanciális szabályai a rendszerváltozás óta nem kerültek kidolgozásra. A körzeti megbízotti szolgálatra nézve az a megállapítás tehető, hogy korábban a helyi politikával való együttműködése önmagában véve nem volt ellentétes a rendőrség depolitizálásával. Kellő garanciális szabályok megalkotásával ez az együttműködési rendszer jól átalakítható lett volna a demokratikus jogállam rendőrsége számára.

Más értelmezési lehetőség szerint – és ez látszik valószínűbbnek – lényegében a centralizált rendőrségi modell erősödésének jegyeivel állunk szemben. Ugyanis az önkormányzati törvény ekkori szabályai szerint létrehozott közbiztonsági bizottságokban külső tagként helyet kaphatott a helyi rendőri szerv vezetője, a képviselő-testület előtti beszámolás szintén vezetői hatáskörbe került. Vagyis a korábbi közvetlen kapcsolat jogi szabályozottsága a helyi rendőr és a politikai döntéshozó között a rendszerváltozást követően megszűnt és lényegében a kapitányságvezető és az önkormányzat kapcsolatának részévé vált. A korábbi kapcsolatok helyett az 1995. évi kmb szabályzat a fent említett egyoldalú véleményezési jogot biztosította, még csak nem is a képviselő-testületnek, hanem a település polgármesterének. Valójában ez nem tekinthető együttműködésnek, hiszen nem a helyi közbiztonsági ügyek közös megoldására irányuló jogosultság, hanem szervezetalkítási és személyügyi kérdésekről való véleménynyilvánítás. Ezen túlmenően az ORFK mint jogalkotó a kapcsolatok kialakítását rábízta a helyi szervekre, ehhez segítségként annyit írt elő, hogy a körzeti megbízottat kinevezését követően be kell mutatni az önkormányzati testületnek, a falugyűlésnek, a polgármesternek, a jegyzőnek, a helyi önvédelmi szervezetek vezetőinek.¹¹ Ezzel a megoldással talán a legkisebb probléma az volt, hogy miután a kmb kinevezéséhez előzetesen ki kellett kérni a polgármester véleményét, akkor kissé oktalannak tűnik, hogy a kinevezését követően újfent be kellett őt mutatni a település vezetőjének. Ennél sokkal jelentősebb

---

11 1995. évi kmb szabályzat 9. pont.

probléma az, hogy a helyi önkormányzatok és a helyi rendőr közötti kapcsolatnak a szabályozásából is kiveszett a párbeszéd, a helyi jellegű közbiztonsági ügyek közös megoldására való törekvés. Így ez lényegében az érintett felek belátásán és emberi kapcsolatuk minőségén múlott. A másik probléma, hogy a szabályozás egyenlőségi jelet tett egy község és a megyeszékhely, vagy akár valamelyik budapesti kerület polgármestere közé. Nehezen képzelhető el, hogy bármely nagyváros polgármestere komoly gondot fordított volna a körzeti megbízottak kétévenként esedékes átfogó ellenőrzésére és munkájuk ennek alapján történő értékelésére. Ennek fényében egyáltalán nem meglepő, ha általánosan követett gyakorlattá vált a polgármestereket megillető jogok negligálása. Így a helyi önkormányzatok és a helyi rendőrök közötti viszony megerősítésében a rendőrség teljesen magára hagyta a körzeti megbízottakat.

A rendőrség vezetése 2010 után érezte annak szükségét, hogy újraszabályozza a körzeti megbízottak munkáját. Ennek jegyében 2015-re elkészült és kiadásra került az új körzeti megbízotti szabályzat.¹² A 2015. évi szabályzat nem törekszik az addig sem túl magas szintű kapcsolatrendszert újjáépítésére, fejlesztésére. A korábbi szabályzathoz lényegében változatlan módon megmaradt a körzeti megbízott kinevezését és felmentését megelőző véleményezési jog, valamint a kinevezett körzeti rendőr bemutatása a helyi közügyek és közbiztonság meghatározó szereplői felé. Eddigi tapasztalataink szerint a rendőrség a legtöbb esetben továbbra is elkerülni törekszik az önkormányzatok véleményalkotását. Ugyanakkor kikerült a szervezeti struktúrára vonatkozó valamennyi kezdeményezési, véleményezési jogkör. Ez utóbbi szabállyal az ORFK valójában a ténylegesen meglévő állapotot öntötte jogilag szabályozott formába. Sajnálhatjuk, hogy az alapvetően a helyi közbiztonságot szolgáló szervezeti megoldás strukturális kialakításába épp a helyi lakosság által választott testületnek nincs semmilyen jogköre. Mentségül lehetne felhozni, hogy a körzeti megbízotti szolgálat kellően megszilárdult, nincs szükség területi, szervezeti és egyéb strukturális átalakításokra. Mondhatnánk, hogy a szükséges változások a rendszerváltozás óta eltelt időben már megtörténtek, a kialakult rendszer kiállta az idő próbáját. Csakhogy az újabb szabályozás teljesen érthető módon számol a szervezetalkítás lehetőségével és alkalmankénti szükségességével, de azt a helyi szerv vezetőjének javaslata alapján teljes egészében a megyei rendőr-főkapitányság vezetésére bízta.

A körzeti megbízott és az önkormányzat kapcsolatrendszerének lényegi eleme a közös ügyek megoldása lenne. Ennek érdekében a körzeti megbízott részt vehet különböző önkormányzati rendezvényeken. Ugyanakkor feltűnő, hogy

---

12 26/2015. (XII. 9.) ORFK utasítás a körzeti megbízotti szabályzatról.

amennyiben nem az előjáróin keresztül kapja az erre szóló meghívót, akkor a részvételét külön engedélyeztetni kell. Természetes igénye a vezetőknek, hogy tudják melyik beosztottjuk mikor, milyen feladatot lát el, ugyanakkor az engedélyeztetés lényeges korlátja az önálló munkavégzésnek, a személyes és közvetlen kapcsolattartásnak. Így a körzeti megbízottak és az önkormányzat kapcsolatrendszere lényegében teljesen kiüresedni látszik. Ezt tartalommal megtölteni legfeljebb – mint az bemutatásra kerül – néhány egyéni kezdeményezés képes.

A körzeti megbízotti szolgálat a helyi közösségek szolgálatában

A rendszerváltozás óta vita tárgyát képezi, hogy a központosítási törekvések vagy a helyi közbiztonság megerősítése élvezzen prioritást. Kétségtelen, hogy vannak ügyek, amelyek megoldása erősen központosított szervezetben hatékonyabbnak tűnik. Ilyen a szervezett bűnözés, a terrorizmus, a nagykiterjedésű céghálózatok útján megvalósuló gazdasági bűncselekmények. Ugyanakkor egy-egy település lakosságának biztonságérzetét elsősorban nem ezek az ügyek befolyásolják, hanem sokkal inkább a helyi biztonságot érintő cselekmények. Úgy tűnik 2010 óta a központosítás minden korábbi mértéket meghaladóan megerősödött. Létrejötték a különös hatáskörrel bíró központi rendőri szervek, s miközben részben e szerveknek köszönhetően a rendőrség létszáma soha nem látott magasságokban van, aközben a helyi szervek állományában – különösen a közterületi szolgálatot érintően – soha nem látott hiányok tapasztalhatók. Másfelől az általános rendőrségen belül is érezhetők a központosítás hatásai. A helyi szervek vezetői gyakorlatilag semmilyen humángazdálkodási jogkörrel nem rendelkeznek, szervezetalakítási hatáskörük is legfeljebb a javaslatételre korlátozódik. A legfontosabb vezetői hatáskörök erőteljes visszavágása lényegében bürokratikus munkakörre tették a helyi szervek vezetését.

A körzeti megbízotti szolgálat esetében tetten érhető jelei a központosítási folyamatnak, hogy a 2015. évi szabályzat leszámolt a körzeti megbízott önálló szolgálattervezési lehetőségével. Ilyen módon nem sok tere maradt a helyi lakossági igények kielégítésének. Ugyancsak e folyamatba illeszkedik a körzetek kialakításának már említett központosított megoldása. Ezzel szemben 1978–1995 közötti időszakban a helyi szervek vezetői szabad belátásuk szerint alakították ki a körzeteket. Ezzel együtt kirajzolódik, hogy a helyi önállóság viszszafejtése nem újkeletű törekvés a körzeti megbízotti szolgálat történetében. Oly annyira nem, hogy 1995-től kezdődően olyan vélemények is megfogalmazásra kerültek, amelyek szerint a helyi működőképesség fenntartása érdekében

az „egy szem” körzeti megbízott helyett néhány települést kiszolgáló őröket kellene létrehozni (Komáromi, 1995; Sárközi, 1996). Valójában az ekkor megindult őrsprogram visszhangzott a szakirodalomban. Az ekkor létrehozott őrök jelentős hányadát az azóta eltelt időben bezárták vagy más célra használták.¹³ Az új őrök megnyitása ugyanis nem járt kielégítő létszámfejlesztéssel, így azok többnyire életképtelenek voltak. A kapitányságokról elvont erők pedig az ott folyó munka színvonalát veszélyeztették. Így ezeknek az őröknek az önállósága fokozatosan megszűnt, sokáig legfeljebb „papíron” léteztek, állománytábla korrekciót követően pedig sokuk teljes egészében megszűnt. Az őrsprogram kifulladásra azt eredményezte, hogy a 2000-es évek elejére visszaállt a rendszerváltást megelőző időszak rendőri struktúrája.

1998 óta megindult egyfajta diskurzus a Nyugat-Európában ekkor már régen kibontakozott közösségi rendőrségi modell hazai alkalmazási lehetőségeiről. Ekkor megjelent cikkében Bólyai János a „polgárbarát rendőrségként” is meghatározott rendészeti modell hazai letéteményeseinek a körzeti megbízottakat tartotta, jóllehet elismerte azt, hogy e kettő egymással nem azonosítható (Bólyai, 1998). Még ugyanebben az évben a Budapesti Rendőr Szakközépiskolában került megtartásra egy konferencia, melynek témája a közösségi rendőrség modellje és ennek magyarországi lehetőségei volt. A konferenciáról készült összefoglaló írás tanúsága szerint a legtöbb ott jelen lévő rendőri vezető pozitívan állt a kérdéshez és sokuk egyetértett abban, hogy ez a modell a körzeti megbízottakra építve itthon is meghonosítható. Sőt volt, aki odáig ragadtatta magát, hogy véleménye szerint már a területfelelősi rendszer is közösségi rendőrségi modell volt. Egyedül Szikinger István fogalmazott meg olyan véleményt, amely szerint a rendőrség centrális modellje erősen gátját képezi a közösségi rendőrség kialakulásának (Jobbágyi, 1998). Néhány üdítő kivételtől eltekintve az idő őt igazolta. Mi sem ékebb bizonyítéka ennek, mint a Svájci-projekt néven ismertté vált modellkísérlet. *„2012 és 2015 között, a Svájci-Magyar Együttműködési Programnak köszönhetően, 476 millió forintos svájci támogatással, összesen közel 560 millió forintból valósul meg a közösségi rendészet modelljének kísérleti bevezetése négy magyar városban... A kísérleti szakaszt követően a közösségi rendészet szellemiségét a Többszintű közösségi rendőrségi hálózat az együttműködés alapú bűnmegelőzésért című projektnek köszönhetően további 20 nagyvárosban tervezik bevezetni”* (URL1). Azóta már tudjuk, hogy a projekt nem lépett túl a kísérleti szakaszon. Sajnálatos, hogy eredményei kevéssé megismerhetők (Christián, 2019). Már csak

---

13 Zuglóban kialakított három rendőrőrs közül ma már egy sem működik, de hasonlóképp bezárásra került a Budavári őrs vagy épp az Újpalotai őrs is. A példákat hosszan lehetne sorolni.

azért is sajnálhatjuk, mert mi sem áll távolabb a közösségi rendőrségtől, mint a titok mítosza.

A lakossággal és az önkormányzatokkal való szabályozott kapcsolati formák nem azonosíthatók azzal, mintha azt mondanánk, hogy a körzeti megbízott a közösségi rendőrségre jellemző módon bevonná a lakosságot a helyi közbiztonsági jellegű problémák megoldásába. Úgy tűnik, mintha a rendőrség képtelen lenne szakítani azzal az attitűddel, hogy a lakosságra elsősorban információforrásként tekint, nem pedig mint partnerre. Ugyanakkor az is igaz, hogy a szabályozott kapcsolatok alkalmat teremthetnek arra, hogy kellő profizmussal a körzeti megbízott bevonja a helyben élőket a helyi problémák megoldásába. Ez történik Zuglóban 2010 óta. Ebben az évben egy helyi körzeti megbízott, Tomis Károly r. főtörzsszázslós állt elő azzal az elképzeléssel, hogy szakítani kell a fogadóórákra épülő lakossági kapcsolattartással. Egészen egyszerűen azért, mert ekkorra ez a kapcsolattartási forma teljesen kiüresedett, lakossági igény egyáltalán nem mutatkozott rá. Úgy gondolta, ha a lakosság nem megy el hozzá, akkor neki kell közéjük menni. Erre alkalmas eszköznek találta akkoriban a plakátkészítést. Az ügyet felkarolta a rendőrkapitányság vezetője, akivel együtt megnyerték a helyi önkormányzat támogatását is. Az önkormányzat pedig elkészített egy A3 méretű plakátot, amelyen Tomis Károly látható egyenruhában, felette az „Ön körzeti megbízottja” szöveg olvasható, mellette rövid, közérthető formában felsorolva azok az ügyek, amelyekkel a lakosság hozzá fordulhat, a kép alatt pedig a könnyebb elérhetőség kedvéért egy mobiltelefon szám volt látható. A telefont és az ahhoz szükséges előfizetést szintén az önkormányzat finanszírozta. Az elkészült plakátot Tomis igyekezett minden forgalmas helyre kifüggesztetni. Ebben segítségére voltak az addigi szolgálata alatt megismert emberek. Így kerültek a plakátok kifüggesztésre üzletekben, orvosi rendelőkben, patikákban, piactéren és megannyi más forgalmas területen. A körzetében lévő családi házak lakói számára pedig A5-ös méretű plakátokat készíttetett, amelyeket személyesen juttatott el a célközönségnek. A hatás nem maradt el. Az emberek elkezdtek keresni vele a kapcsolatot. Részint kuriózum volt, másfelől roppant mód személyes, végül pedig a telefonszám miatt könnyen elérhető volt bárki számára. Ugyanakkor a média is felkapta a kezdeményezést és rövid időn belül „plakátszaruként” emlegették a zuglói körzeti megbízottat. Ezt a plakátot rövid időn belül követte egy másik, amely iskolákban került kihelyezésre, és a „Te iskolarendőröd” szöveg kerül rá a kép felé.

Tomis ezt követően felismerte a közösségi média térnyerését is, és azt, hogy az emberek jelentős része ezeken a felületeken éli az életét, itt könnyen megszólítható. Ezért indította útjára az „Ön körzeti megbízottja” elnevezésű Facebook-profilt. Ennek segítségével tartott interaktív kapcsolatot körzetének lakosaival. Amennyire

megtudjuk ítélni ennek a Facebook-profilnak a működését, a lakossággal való kapcsolattartás kizárólag szakmai alapú volt. Olyan információk áramoltak a profil mögött lévő rendőr és a lakosság között, amelynek célja egyrészt a rendőrség munkájának elősegítése különféle információkkal, másfelől pedig a lakosság támogatása abban, hogy ők maguk hogyan kerüljék el az áldozattá válást. Csak egy példa ebből az időszakból: A területen lévő egyik panelház első emeleti erkélyéről elloptak egy kerékpárt. Mire egy bejegyzésben felhívta az ismerősként megjelölt embereket arra, hogy ha valaki látja a képen szereplő kerékpárt, az jelezze, másfelől pedig felhívta a figyelmét mindenkinek arra, hogy olyan elkövetők „dolgoznak” a területen, akiknek a magasság sem jelent akadály, ezért fokozottan figyeljenek az erkélyeken elhelyezett értékekre. Ezzel a megoldással sok ember közvetlen módon és nagyon gyorsan elérhetővé vált. Azt is érdemes megfigyelni, hogy a vázolt kapcsolatrendszerben az állampolgárok partnerek, akiktől a rendőr nem pusztán információt vár, hanem szolgáltatást nyújt feléjük. Semmilyen jogszabály nem írja elő az embereknek ilyen direkt módon történő tájékoztatását. Egész egyszerűen azért nem, mert a hazai jogszabályi környezet elsősorban reaktív rendészeti modellt követ. A 2015. évi kmb szabályzat is megelégszik általános jellegű, nem túl konkrét utalásokkal. A 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról (Hszt.) megteremtette annak lehetőségét, hogy az országos rendőrfőkapitány megtiltsa a rendőrök közösségi médiában való megjelenését.¹⁴ Az akkori főkapitány pedig élt is ezzel a jogával, és kógens szabályként megtiltotta, hogy a rendőrök olyan módon jelenjenek meg a közösségi médiában, amelyből kitűnik, hogy a rendőrség hivatásos állományába tartoznak.¹⁵ Emiatt az „Ön körzeti megbízottja” profilt törölni kellett. Egyfelől érthető a szabályozás, mert szinte bizonyosan mindenki találkozott ezt megelőzően olyan profil képekkel, amelyek visszatetszést keltő módon, olykor hivalkodóan tükrözték a profil mögött lévő személy hivatásos állományhoz tartozását. Másfelől viszont azt a kritikát lehet megfogalmazni, hogy a „vízzel együtt kiöntötték a gyereket is”. A rigorózus tiltás ugyanis nem kizárólag a rendőrség tekintélyét sértő megjelenést tiltja, hanem az említett körzeti megbízotti profilhoz hasonló hasznos kezdeményezéseket is. Ugyanakkor sajnálatos tény, hogy a magyar rendőrség közösségi médiában való megnyilvánulásának aktivitása messze elmarad más európai államok rendőrségeitől (Uricska, 2020). Ehhez azonban hozzá kell tenni, hogy kivált a közlekedésrendészet területén nagyon is kedvező tendenciák figyelhetők meg.

14 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról 21. § (3) bekezdés.

15 11/2015. (VII. 10.) ORFK utasítás a hivatásos állomány tagjának az internetes felületen a hivatásos állományba tartozására vonatkozó adatok nyilvánosságra hozatalának szabályozásáról.

Az 1950-es években a fogadóórának még lehetett létjogosultsága. A 21. századra azonban ez teljesen elveszett. Ennek ellenére a hatályos szabályzat szerint ez az egyik alappillére a lakossággal való kapcsolattartásnak. Ezzel szemben a körzeti megbízottak nem használhatják a közösségi médiát, pedig az X generációtól kezdve a lakosság jelentős része a digitális térben éli az életét, kivált a közösségi oldalakon. Sokuk elsődleges információforrásként is tekint ezekre a felületekre. Éppen ezért indokoltnak tűnik, hogy a helyi rendőr is ezeken a platformokon keresse a kapcsolat lehetőségeit.

2015-ben elindult a „*Szomszédom a rendőr*” elnevezésű program. Az ötletgazda ezúttal is Tomis Károly volt. A kezdeti lépésekben a célkitűzések között szerepelt, hogy a programban résztvevő körzeti megbízottak az önkormányzattól szolgálati célú lakást kapjanak, amelyek úgy kerültek volna kialakításra, hogy mindenki számára egyértelmű legyen annak rendeltetése. Így a környéken lakók számára jól látható lett volna, hogy hol lakik a helyi körzeti megbízott, akihez fordulhatnak a problémáikkal. Innen a program elnevezése. A program végül a Zuglói Közbiztonsági Nonprofit Kft. (továbbiakban: ZKNP) szervezésében indult el, s a körzeti megbízottak munkájának támogatását és elismerését célozta meg. Önmagában is érdekes, és beszédes, hogy az önkormányzati tulajdonú cég expressis verbis a körzeti megbízotti munkát, nem pedig a kapitányság munkájának egészét támogató programot hívott életre. A program keretei között kaptak több járművet a rendőrök, illetve olyan mobiltelefonokat, amelyek képesek megfelelő applikáció segítségével arra, hogy elérhetővé váljanak rajta a zuglói térfigyelő kamerák felvételei. Ezzel elérhetővé vált, hogy a körzeti megbízottak a nap bármely szakában – tartózkodási helyüktől függetlenül – térfigyelő kamerák segítségével nyomon tudják követni a körzetükben zajló eseményeket. A ZKNP a saját honlapján működtet egy körzeti megbízotti kereső menüt, ahol a lakcím megadásával bárki könnyen megtalálja a „saját” körzeti megbízottját fényképpel és az ő közvetlen mobiltelefonos elérhetőségével együtt. A körzeti megbízottakat, az ő körzeteiket és elérhetőségeiket térképen is megjelenítik azok számára, akik nem lakcím alapján keresik a helyi rendőrt. Végül pedig a körzeti megbízottak számára ugyanezen adatokkal szórólapokat és névjegykártyákat bocsátanak rendelkezésre, amelyekkel saját magukat még ismertebbé tehetik a körzetben. A ZKNP-vel pedig elérkeztünk oda, hogy jól látható, a zuglói közbiztonsági modell nagyon széles körű együttműködésen alapul. Ennek a rendszernek csupán egyetlen – igaz meghatározó – eleme a körzeti megbízottak kiválasztott csoportja. A „*Szomszédom a rendőr*” programban nem vesz részt valamennyi zuglói körzeti megbízott, a 34 fős alosztályból a ZKNP honlapja szerint mindösszesen 8 főre tehető a létszámuk (URL2). Sajnálatos, hogy a honlap adatai nem az aktuális állapotot tükrözik,

mert az itt lévő rendőrök közül többen időközben távoztak a zuglói rendőrkapitányság állományából.

A program egyik fontos eszköze a Police Café. A Word Café hazai körülményekhez és rendőrségi feladatokhoz való adaptációja Molnár Katalin nevéhez fűződik. Ez a módszer alkalmas a rendőrség és a helyi lakosság közötti párbeszéd élénkítésére, a felmerülő problémák közös, párbeszédre alapuló megoldására. Nem általános jellegű problémák körül zajlik a párbeszéd, hanem a helyi lakosságot közvetlenül érintő, valós problémákról. A párbeszéd végére pedig kialakul egy megoldási koncepció, amely a résztvevők konszenzusán alapul (Molnár, 2020).

A „*Szomszédom a rendőr*” program sikerét jól jelzi, hogy az Európai Bűnmegelőzési Díjért folyó versenyben 2018-ban az Országos Bűnmegelőzési Tanács ezt a programot jelölte Magyarország részéről. Az Európai Bűnmegelőzési Hálózat (European Crime Prevention Network – ECPN) keretei között folyó rangos nemzetközi versenyben a program az igen előkelő 3. helyezést nyerte el ([URL3](#)).

Kihívások a körzeti megbízottak nyomozati munkájában

Egy másik felmerülő probléma a körzeti megbízotti szolgálat életében a rendszerváltozással megnövekedő bűnözés. Az 1988-ban még 200 000 alatti bűncselekményszám 1991-re 400 000 fölé ugrott. Ráadásul nem csupán mennyiségi, de minőségi változás is bekövetkezett a hazai bűnözés szerkezetében. Az elkövetési módszerek szofisztikálódtak, az elkövetők egyre nagyobb hangsúlyt helyeztek a konspirációra, ennek révén pedig növekedett az ismeretlen elkövetős ügyek száma (Sikló, 1990a). Megjelent és megerősödött a szervezett bűnözés. Ennek hatására nagyobb igény mutatkozott egy erős állam erős rendőrsége iránt (Finszter, 2020). Ez a helyzet ugyancsak nem volt kedvező a társadalmi problémák iránt nyitott, a társadalommal párbeszédet folytató rendőrség kialakulásának. Ez a folyamat kedvezőtlenül hatott a körzeti megbízotti szolgálat fejlődésére, mert előtérbe helyezte a központosított rendőrség erősítését és ezzel együtt eredményezte a helyi érdekek háttérbe szorulását.

A megemelkedett bűnügyi számok azt is eredményezték, hogy a bűnügyi szolgálat nem volt képes feldolgozni az ügyeket. Ezt a terhet a rendőrség részben a körzeti megbízottak aktívabb bűnügyi szerepvállalásával igyekezett átmenetileg orvosolni (Sikló, 1990c). Ennek eredményességéhez azonban komoly kétségek fűződtek. Némely korabeli írás megemlíti, hogy a körzeti megbízottak nem voltak kellően felkészülve arra, hogy nagymértékben kivegyék a részüket a bűnügyi munkából, ezért az eredményességük messze elmaradt a kívánatostól

(Vass, 1990). Nehéz meghatározni, hogy pontosan mikor, de 1995-re a rendőrség teljesítőképessége már egészen bizonyosan holtpontra jutott. Ekkor már az országos rendőrfőkapitány közbiztonsági helyettese (aki korábban maga is beöltötte az országos rendőrfőkapitányi tisztséget) is arról írt a Belügyi Szemle hasábjain, hogy a fokozódó bűnügyi helyzet és a növekvő létszámhiány miatt a rendőrség nem képes minden területen helyt állni, e helyett meg kell találni a leginkább megoldásra váró problémákat, ezeket kell előnyben részesíteni. Ugyancsak e helyen írt a közterületi állomány szakmai és egzisztenciális váltságáról (Túros, 1995). Éppen ezért később egyfajta visszarendeződés volt tapasztalható, amelynek eredményeként a körzeti megbízottak leginkább egy-egy nyomozati cselekménnyel járultak hozzá a büntetőügyek sikeréhez. Az 1995. évi kmb szabályzat roppant részletesen szabályozza, hogy a körzeti megbízott milyen esetekben nyomozhat önállóan a nyomozóhatóság tagjaként, ez milyen esetekben kizárt, és mikor végezhet nyomozati cselekményeket. A 2015. évi szabályzat némileg egyszerűsítette a korábbi kazuisztikus szabályozást és megteremtette a Be-vel való összhangot. Tapasztalataink azt mutatják, hogy a körzeti megbízottak e cikk írásának idejére elenyésző mértékben végeznek nyomozati munkát. Önállóan szinte sehol nem végzik ezt a feladatot. Éppen ezért indokoltnak és időszerűnek látjuk a kmb bűnügyi tevékenységének a realitáshoz és a mindennapok szakmai gyakorlatához igazodó átstrukturálását, redukálását. Meglátásunk szerint a körzeti megbízott bűnüldözési tevékenysége – összhangban a szolgálati forma alapvető rendeltetésével, a lakossággal való kapcsolattartással – kizárólag a bűnügyi szolgálati ág munkájának információátadással történő segítésére kell, hogy szorítkozzon. A körzeti megbízottak „mindenes” szerepe ugyanis jelenleg két utat állít a szolgálati forma elé. Az egyik, hogy a mennyiségi feladatellátás a minőség rovására megy. A másik, hogy bizonyos feladatok, tevékenységi körök csak névleg, a kmb szabályzatban léteznek, de a gyakorlatban nem kerülnek alkalmazásra.

Összegzés

Három részes cikksorozatban áttekintettük a körzeti megbízotti szolgálat rövid történetét. Az előzményként szolgáló területfelelősi rendszertől kiindulva mutattuk be a szovjet mintára átvett körzeti megbízotti rendszer bevezetését, a kezdeti nehézségeket, a szolgálati forma megszilárdulását, a konszolidált szocialista időszak alatt bekövetkező főbb változásokat, végül pedig a rendszerváltozás és az azt követő időszak főbb jellemzőit. A szocializmusra jellemző „mindenhol legyen rendőr” elvárás és a közösségi rendészeti törekvések között

hatalmas utat tett meg a körzeti megbízotti szolgálat. Ugyanakkor a szolgálatra ma jellemző alapelvek, alapfeladatok, szolgálatellátási követelmények az 1978. évi szabályzat óta lényegében változatlanok. Sőt, ami a helyi igényeknek való megfelelést, a helyi intézményekkel és közösségekkel való kapcsolattartást illeti, jelentős visszalépés állapítható meg. Ezt kiválóan szemlélteti az önkormányzati jogkörök negligálása, majd elvonása, illetve a lakossággal való kapcsolattartás változatlan formáinak indokolatlan fenntartása. A körzeti megbízotti szolgálat további fejlődését számtalan tényező befolyásolja. Néhányat kiemeltünk ezek közül.

A rendőrség centralizáció-decentralizáció tengelyen meghatározható szervezeti változásai óhatatlanul befolyásolják a körzeti megbízotti szolgálatot, mivel a centralizáció szükségszerűen vezet a helyi közösségektől való távolodáshoz.

A közterületi állomány akut létszámhiánya miatt a helyi rendőri szervek között nagy arányban kialakult az a helyzet, amit leginkább úgy lehetne jellemezni, hogy a „körzeti megbízott tulajdonképpen egy jobban fizetett járőr”. Ugyanis nem lehet tagadni, hogy a körzeti megbízottak munkájának java részét sajnálatos módon a járőrszolgálatra jellemző feladatok ellátása teszi ki. A veszélyelhárítás, a közterületek rendjének fenntartása, a közlekedés rendjének fenntartása, tipikusan olyan járőrszolgálati feladatok, amelyek egyre nagyobb hányadát teszik ki a körzeti megbízottak szolgálatának. A járőr és a körzeti megbízotti szolgálatot ellátó rendőrök tevékenysége között ezért ma már kevésbé van éles határ. Minél több idő telik el ebben a nemkívánt állapotban, az annál természetesebb lesz, annál kevésbé lesz jellemző az eredeti rendeltetés betöltésére irányuló törekvés.

A fiatalabb generációk kapcsolati és kommunikációs szokásai nem hagyhatók figyelmen kívül. A lakosság felé fordulás nem képzelhető el úgy, hogy 50–60 évvel ezelőtti kommunikációs formákat tartunk fent, miközben a társadalom jelentős része a digitális felületeken kommunikál.

Nem akarunk vészharangot kongatni, de szükségesnek mutatkozik a körzeti megbízotti szolgálat megújítása. Vagy visszatér a közösségi szolgálat felé, vagy a fent jelzett természetes erózió lebontja.

Felhasznált irodalom

- Balla Z. (2017). *A rendészet alapjai és egyes ágazatai*. Dialog Campus.
- Bólyai J. (1998). Közösségi rendőrség Magyarországon. *Belügyi Szemle*, 46(1), 73–77.
- Christián L. (2019). Egy feledésbe merülő közösségi rendészeti modellkísérlet margójára. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Gondolatok a Rendészettudományról* (pp. 79–88). Magyar Rendészettudományi Társaság.
- Felkai L. (1990). Az önkormányzatok és a rendőrség hazai kapcsolatáról. *Belügyi Szemle*, 28(5), 18–22.
- Finszter G. (1990). A magyar rendőrség válsága. *Belügyi Szemle*, 28(6), 3–13.
- Finszter G. (2012). *A rendőrség joga*. Országos Rendőr-főkapitányság.
- Finszter G. (2020). A modern rendészet – A rendészettudomány hazai kísérletei. *Magyar Rendészet*, 20(3), 91–118. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.3.6>
- Kertész I. (1990). Rendőrség, rendőrállam, jogállam IV. *Belügyi Szemle*, 28(4), 10–18.
- Komáromi I. (1995). Az önkormányzatok közbiztonsági koncepciója. *Belügyi Szemle*, 33(9), 23–29.
- Korinek L. (1992). A rendőrség modernizációja. *Rendészeti Szemle*, 30(2), 3–14.
- Kozáry A. (2007). *Rendészeti politológia II*. Rendőrtisztviselői Főiskola.
- Krémer F. (2003). *A rendőri hatalom természete. Társadalmi szerep és foglalkozási kultúra*. Napvilág Kiadó.
- Krémer F., Molnár K., Szakács G. & Valcsicsák I. (2010). A rendészeti foglalkozási kultúra átalakítása – stratégiai koncepció. *Rendészeti Szemle*, 58(kesz), 269–306.
- Magyar G. (1998). Közrendvédelem politika 1990–1998. *Belügyi Szemle*, 46(11), 3–30.
- Molnár K. (2020). A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. In Hegedűs J. (Szerk.), *Magatartástudományi kutatások a rendészeti képzés megújítása érdekében* (pp. 89–104). Nemzeti Közszolgálati Egyetem.
- Szerző nélkül (1990). Párbeszéd Debrecen bűnügyi helyzetéről Rácsay Lajossal. *Belügyi Szemle*, 28(3), 41–45.
- Sárközi F. (1996). A rendőrőrsök helye, szerepe a közbiztonságban. *Belügyi Szemle*, 34(3), 46–57.
- Siklói Gy. (1990a). A bűnügyi állomány helyzete. *Belügyi Szemle*, 28(3), 13–20.
- Siklói Gy. (1990b). A társadalmi erők bevonása a bűnözés elleni harcba. *Belügyi Szemle*, 28(2), 97–103.
- Siklói Gy. (1990c). A városi bűnözés és bűnüldözés helyzete. *Belügyi Szemle*, 28(1), 3–10.
- Szilágyi G. (1998). A közösségi rendőrségről a Budapesti Rendőr Szakközépiskolában. *Belügyi Szemle*, 46(5), 95–102.
- Tóth L. (1990). Választott körzeti megbízottak. *Belügyi Szemle*, 28(3), 56–60.
- Túrós A. (1995). A közbiztonság aktuális kérdései. *Belügyi Szemle*, 33(7-8), 16–23.
- Uricska E. (2020). Közösségi rendészet – közösségi oldalak? Elméleti háttér és a rendészeti digi-gilektus fogalmának bevezetése. *Magyar Rendészet*, 20(2), 153–168. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.2.8>
- Vass Gy. (1990). Közrendvédelmi szolgálat Hajdú-Bihar Megyében. *Belügyi Szemle*, 28(4), 72–76.

A cikkben található online hivatkozások

URL1: *Közösségi rendészet Magyarországon*. <http://bmprojektek.kormany.hu/kozossegi-rendeszeti-magyarorszagon>

URL2: „SZOMSZÉDOM A RENDŐR!” Program. <https://www.zknk.hu/szomszedom-a-rendor-program/>

URL3: *European Crime Prevention Award (ECPA). Annex I. Approved by the EUCPN Management Board in 2018*. https://eucpn.org/sites/default/files/document/files/HU_ECPA_2018.pdf

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Tihanyi M. & Papp D. (2022). A körzeti megbízotti szolgálat története 3. A rendszerváltozástól. *Belügyi Szemle*, 70(5), 907–925. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.5.2>